

बंधुसक्त्याबंधुवत्समानेन हृदिखेहृदयाकाशे मुख्यधियाप्राणदृष्ट्या तोयेतोयादिभिर्द्रव्यैस्तर्पणादिना ॥ ४४ ॥ स्थंडिलेभुवि मंत्रहृदयैः रहस्यमंत्रन्यासैः ॥ ४५ ॥ सर्वाधिष्ठानेषुध्येयमाह ॥ धिष्ण्येष्विति इतिअनेनमंत्रप्रकारेण एषुधिष्ण्येषु ॥ ४६ ॥ उक्तायाः भक्तेःफलमाह इष्टापूर्तेनेति सद्भक्तिं दृढांभक्तिम् अस्याभक्तेरंतरंगसाधनमाह इत्थंमत्स्मृतिः साधुसेवयाभवति यद्वा स्मृतिज्ञानम् ततश्चदृढभक्तिमतः पुंसः साधुसेवयामज्ज्ञानंभवतीत्यर्थः ॥ ४७ ॥ ज्ञानभक्तिमार्गोउक्तौ तत्रज्ञानमार्गादपिभक्तिमार्गःश्रेष्ठइत्याह प्रायेणेति सत्संगेनयोभक्तियोगः ते

वैष्णवेबंधुसक्त्याहृदिखेध्याननिष्ठया ॥ वायौमुख्यधियातोयेद्रव्यैस्तोयपुरस्कृतैः ॥ ४४ ॥ स्थंडिलेमंत्रहृदयैर्भोगैरात्मानमात्मनि ॥ क्षेत्रज्ञं सर्वभूतेषुसमत्वेनयजेतमाम् ॥ ४५ ॥ धिष्ण्येष्वेष्वितिमद्रूपंशंखचक्रगदांबुजैः ॥ युक्तंचतुर्भुजंशांतंध्यायन्नचैत्समाहितः ॥ ४६ ॥ इष्टापूर्तेनमामेवंयोयजेतसमाहितः ॥ लभतेमयिसद्भक्तिंमत्स्मृतिःसाधुसेवया ॥ ४७ ॥ प्रायेणभक्तियोगेनसत्संगेनविनोद्भव ॥ नोपायोविद्यतेसध्यङ्प्रायणंहिसतामहम् ॥ ४८ ॥ अथैतत्परमंगुल्यंशृण्वतोयदुनंदन ॥ सुगोप्यमपिवक्ष्यामित्वंमेभृत्यःसुहृत्सखा ॥ ४९ ॥ इतिश्रीभागवतेमहापुराणेएकादशस्कंधेभगवदुद्भवसंवादेएकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ ॥ ७३ ॥ श्रीभगवानुवाच नरोधयतिमांयोगेनसांख्यंधर्मएवच ॥ नस्वाध्यायस्तपस्यागोनेष्टापूर्तेनदक्षिणा ॥ १ ॥ व्रतानियज्ञश्छंदांसितीर्थानिनियमायमाः ॥ एथाऽवरुंधेसत्संगःसर्वसंगापहोहिमाम् ॥ २ ॥

नविनोपायःसंसारतरणेनविद्यते सत्संगेनेत्यत्रहेतुमाह हियस्मात् सतामहंप्रायणं प्रकृष्टमयनमाश्रयः अतःसत्संगोमय्यंतरंगइत्यर्थः ॥ ४८ ॥ इदानींसांख्ययोगादीनिसाधनानंतरसापेक्षाणिसव्यभिचाराणिच सत्संगस्तुस्वतंत्रएवसमर्थः फलाव्यभिचारीचेतिवर्णयितुमाह अथेति एतद्वक्ष्यमाणंपरमंगुल्यमतःशृण्वित्यर्थः ॥ ४९ ॥ इत्येकादशेटीकायामेकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ ॥ ७३ ॥ द्वादशेसाधुसंगस्यमहिमावर्णितः पुरा कर्मानुष्ठानतत्यागव्यवस्थाचततःपरम् ॥ १ ॥ नरोधयतिनवशीकरोति योगः आसनप्राणायामादिः सांख्यंतत्त्वानांविवेकः धर्मः सामान्यतोऽहिंसादिः स्वाध्यायोवेदजपः तपः कृच्छ्रादि त्यागःसंन्यासः इष्टापूर्तेमिष्टंचपूर्तेच तत्रेष्टमग्निहोत्रादिपूर्तंकूपारामादिनिर्माणं दक्षिणाशब्देनसामान्यतोदानंलक्ष्यते ॥ १ ॥ व्रतानिएकादश्युपवासादीनि यज्ञः देवपूजा छंदांसिरहस्यमंत्राः अवरुंधेवशीकरोति ॥ २ ॥